

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב בן ארי

פ/4596/25

הצעת חוק זיכרון אירועי הטרור של כ"ב בתשרי (ה-7 באוקטובר) ומלחמת חרבות ברזל, התשפ"ד-2024

1. רשות זיכרון
- (א) מוקמת בזאת רשות זיכרון לאירועי הטרור של כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) (להלן – הרשות) והיא תוקם באזור חבל תקומה; בסעיף זה, "אזור חבל תקומה" – אופקים, המועצה האזורית שדות נגב, היישובים אשר בתיהם, כולם או חלקם, שוכנים עד 7 קילומטרים מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה, היישובים הנוספים במועצות האזוריות אשכול, חוף אשקלון, ושער הנגב אשר בהמלצת מערכת הביטחון ובאישור הממשלה פונו במלואם בעקבות מתקפת הטרור שהחלה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), וכן כל יישוב מזכה שנקבע בהחלטת ממשלה כיישוב שמנהלת תקומה תפעל לשיקומו בשל מתקפת הטרור.
- (ב) הרשות תפעל להנצחת –
- (1) כ-1400 מאזרחי מדינת ישראל שנטבחו באכזריות על ידי ארגוני הטרור ועוזריהם;
- (2) קהילות שנחרבו ונהרסו במהלך ועקב אירועי הטרור;
- (3) גבורתם של האזרחים, החיילים, השוטרים, חברי כיתות הכוננות וכלל כוחות הביטחון שחרפו נפשם במערכות הקרב נגד ארגוני הטרור ועוזריהם;
- (4) מסכת הגבורה של 252 חטופים ושבויים בשבי ארגוני הטרור ועוזריהם, להתמודדותם הקשה בשבי ולחוזקם הנפשי והפיזי, ולמחויבות המדינה לפעול כל העת להשבתם של כלל החטופים והשבויים.

2. תפקיד הרשות וסמכויותיה
- תפקיד הרשות הוא להנציח את זכרם ואת גבורתם של הנרצחים, השורדים והלוחמים ולספר את סיפורם של החטופים והשבויים ושל הקהילות שנפגעו באירועי הטרור של כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023); לשם כך תהיה הרשות מוסמכת –
- (1) להקים מפעלי זיכרון ביוזמתה ובהנהלתה, להדריך ולפעול בשיתוף פעולה עם גופים העוסקים בהנצחת אירועי הטרור כאמור;
 - (2) לאסוף, לחקור ולפרסם עדויות על אירועי הטרור;
 - (3) לקדם את המודעות בארץ ובעולם לאירועי הטרור, לזכרם וגבורתם של הנרצחים, השורדים, הלוחמים, החטופים והשבויים;
 - (4) לעשות כל פעולה אחרת שתידרש לשם ביצוע תפקידה.
3. יום הזיכרון
- (א) כ"ד בתשרי יהיה יום זיכרון ממלכתי לציון אירועי הטרור של כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ומלחמת "חרבות ברזל" (להלן – יום הזיכרון), להתייחדות עם זכר הנרצחים והנופלים, לזיכרון גבורתם ולציון המחויבות של מדינת ישראל להשבת כל אזרחיה שנשבו או שנחטפו במהלך אירועי הטרור; ביום הזיכרון –
- (1) משרד ראש הממשלה יקיים טקס אזכרה ממלכתי;
 - (2) במחנות צה"ל ובבתי הספר יוקדש זמן ללימוד אירועי הטרור של ה-7 באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל", סיפוריהם של הנרצחים, הנופלים והקהילות שנפגעו, מחויבותה של מדינת ישראל לאזרחיה וחשיבותה של מצוות "פדיון שבויים" ביהדות;
 - (3) הדגלים במוסדות ציבור ובמחנות צה"ל יורדו לחצי התורן;
 - (4) תוכניות השידורים ברדיו ובטלוויזיה יבטאו את אופיו וייחודו של יום הזיכרון.
- (ב) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום הזיכרון במועדו או במועד סמוך לו; הדיון יתקיים במליאת הכנסת ובוועדות בכנסת כפי שתקבע ועדת הכנסת.
- (ג) חל כ"ד בתשרי ביום חג, מנוחה או שבתון, או ביום ציון ממלכתי, או ביום שלפני אחד הימים כאמור, יקוימו הפעילויות לציון יום הזיכרון ביום ראשון בשבוע שלאחר מכן.
4. הרשות – תאגיד
- הרשות היא תאגיד.

תקציב

5. תקציב הרשות ייקבע בתחום פעולה נפרד בסעיף תקציב משרד התרבות והספורט בחוק התקציב השנתי; בסעיף זה, "תחום פעולה" ו"חוק תקציב שנתי" – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי, כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.¹

6. ראש הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

ד ב ר י ס ב ר

בבוקר חג שמחת תורה, כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), החלה מתקפת טרור רצחנית ואכזרית בהיקף ובעוצמה שלא ראינו כמותה מאז השואה הנוראית שעברה על העם היהודי לפני 79 שנים. במהלך אירועי הטרור אלפי מחבלים חדרו משטח רצועת עזה לישראל, טבחו, אנסו וחטפו מבתיים מבוגרים, נשים, ילדים ותינוקות, צעירים וצעירות שחגגו ורקדו בפסטיבל של אור ומודעות, אנשי רפואה, אנשי כוחות הצלה, כוחות ביטחון וחיילים. פשעים אלו נעשו ללא אבחנה, באכזריות שטנית מתוכננת מראש, ותוך תיעוד על ידי המחבלים עצמם של תמונות מזויעות וסרטונים מצמררים, שאף בן אנוש לא מסוגל לצפות ולהכיל את הרוע והכאב הטמונים בהם.

באירועים אכזריים אלה, נרצחו כ-1400 אזרחים, אנשי כוחות הביטחון וחיילים, נחטפו כ-252 אזרחים וחיילים לרצועת עזה וקהילות שלמות נמחקו ונפגעו באופן אנוש. מבין הנחטפים, ישנם מי שנרצחו באכזריות, ישנם מי שחזרו לאחר עינויי שבי קשים ו-132 עודם מוחזקים בידי האויב האכזר ולא ברור לחלוטין מה עולה בגורלם.

לצד החושך שבא עם האכזריות הנוראה, התגלו גם ניצוצות של אור לנוכח מעשי גבורה וחסד שרבים מהם נעשו על ידי אזרחים וחיילים תוך סיכון חיים אישי. חלק מגיבורי המעשים הללו שרדו לספרם וזכינו להיחשף למסירותם ולהקרבתם, ואולם ייתכן שלעולם לא ניחשף לסיפורי הגבורה של אלו שלא שרדו. בדומה, גם החטופים ששבו מן התופת, סיפרו על גילויי חמלה ואנושיות בין החטופים, אשר תמכו זה בזה בימי השבי הנוראים מכל. עדויות אלה משקפות כי ערכים של מסירות, רעות, קדושת החיים ועזרה הדדית, ברוח "כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם ומלואו" מאפיינים את העם היהודי משחר ימיו ועד היום.

אירועי ה-7 באוקטובר ייחרטו לנצח בלב העם היהודי וחובתנו המוסרית והערכית להעלות על נס ולהנציח את זכרם וגבורתם של הנרצחים, הנופלים, הגיבורים והחטופים.

לפיכך, בהצעת חוק זו מוצע להקים רשות זיכרון לאירועי הטרור של כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) (להלן – הרשות), שתוקם בחבל תקומה. הרשות תפעל להנצחת אלו שהוכרעו בקדושת מעוניהם לטבת, הקהילות שנחרבו ונהרסו, עוז הרוח של אזרחים שמסרו את נפשם כדי להציל אחרים, גבורתם של חיילים, שוטרים, חברי כיתות כוננות וכלל כוחות הביטחון שחירפו את נפשם במערכות הקרב, מסכת הגבורה של החטופים והשבויים, לרבות התמודדותם הקשה בשבי וחוזקם הנפשי והפיזי.

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

כמו כן, רשות הזיכרון תפעל להנצחת מחויבותה של מדינת ישראל להשבת כלל החטופים והשבויים מבין בניה ובנותיה משבי ארגון הטרור.

תפקיד הרשות יהיה להעלות על נס את זכרם ואת גבורתם של הנופלים והלוחמים ולספר את סיפורם של השורדים, החטופים והשבויים והקהילות שנפגעו. לשם כך הרשות תהיה מוסמכת להקים ולנהל מפעלי זיכרון, וכן להדריך ולשתף פעולה עם מפעלי זיכרון אחרים שלא הוקמו ביוזמתה, לאסוף, לחקור ולפרסם את העדויות על אירועי ה-7 באוקטובר ולקדם את המודעות בארץ ובעולם לאירועים אלה. מוצע כי תקציב הרשות ייקבע כתחום פעולה נפרד בחוק התקציב השנתי תחת תקציב משרד התרבות והספורט.

בנוסף, בהצעת החוק מוצע לאמץ את החלטת הממשלה מספר 1525 מיום 17.03.2024, לפיה ביום כ"ד בתשרי יקיים יום הזיכרון הלאומי לציון אירועי 7 באוקטובר 2023 ו"מלחמת חרבות ברזל". יום זה יוקדש להתייחדות עם זכר הנרצחים והנופלים ולציון מעשי הגבורה ומחויבותה של מדינת ישראל להשבת כל אזרחיה שנשבו או שנחטפו.

מוצע שיום הזיכרון יצוין בדרכים אלה; משרד ראש הממשלה יקיים טקס אזכרה ממלכתי לנרצחים והנופלים, שתקציבו ייקבע בחוק התקציב השנתי תחת תקציב המשרד האמור; במחנות צה"ל ובבתי הספר יוקדש זמן ללימוד על אירועי הטרור ועל חשיבות מצוות פדיון השבויים; הדגלים בבניינים ציבוריים ומחנות צה"ל יורדו לחצי התורן; תוכניות השידורים יבטאו את אופיו וייחודו של יום זה; הכנסת תקיים דיון מיוחד במליאת הכנסת ובוועדותיה.

לבסוף, מוצע לקבוע כי ראש הממשלה יהיה הממונה על ביצוע חוק זה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יצחק קרויזר וקבוצת חברי הכנסת (פ/4570/25).

הצעת החוק זהה לפ/4570/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ט באייר התשפ"ד (27.05.2024)